

Praten over internetveiligheid ter voorkoming van seksuele uitbuiting

Deze folder bevat handvatten voor jeugdzorgwerkers om internetveiligheid met jongeren in (gesloten) jeugdinstellingen te kunnen bespreken ter voorkoming van seksuele uitbuiting.

Internet biedt

voordelen voor loverboys

De werkwijze van loverboys (lees: mensenhandelaren) is veranderd. In het verleden was er sprake van een jongeman die zijn slachtoffers opzoekt op het schoolplein of in de disco en verleidingstechnieken toepast om zijn slachtoffers in de prostitutie te dwingen. Nu zijn loverboys actief op het internet, gaan bruter te werk en chanteren gelijk met naaktbeelden.

Door de komst van het internet is er een explosieve stijging van loverboyslachtoffers. De loverboy hoeft niet rond te hangen rond scholen en instellingen, waardoor hij minder zichtbaar is voor derden en de pakkans laag is. Het internet biedt een aantal voordelen voor loverboys om slachtoffers te ronselen. Zij kunnen tegelijkertijd contact onderhouden met honderden meisjes. Het internet is anoniem, waardoor meisjes sneller over (seksuele) grenzen gaan.

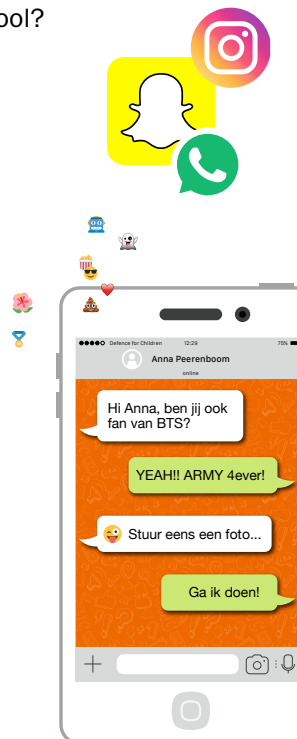
Zodra er een naaktbeeld is, wordt dat ingezet als chantagemiddel om het meisje in de prostitutie te laten werken.

Iedereen die met jongeren werkt zou zich moeten verdiepen in de social media apps die jongeren gebruiken. Het is belangrijk dat professionals die met jongeren werken de taal kennen en de terminologie begrijpen wanneer een jongere bij hen komt met een probleem. De apps die het meest gebruikt worden door jongeren zijn: Instagram, Snapchat en WhatsApp. Online gedrag moet een standaard en terugkerend thema zijn in de begeleiding van jongeren in (gesloten) instellingen.

Deze informatieflyer is bedoeld om jeugdzorgwerkers handvatten te geven om internetveiligheid met jongeren in (gesloten) jeugdinstellingen te kunnen bespreken ter voorkoming van seksuele uitbuiting.

Waar letten loverboys op bij social media profielen?

- Hoe staat een meisje op een foto: uitdagend of onzeker is interessant voor loverboys.
- Beveiligd of niet: staat ze open voor nieuwe contacten?
- Leeftijd: staat leeftijd bij nickname?
- Hobby's: om aanknopingspunten voor gesprek te zoeken.
- Hoeveel vrienden heeft het meisje: veel jongens of juist volwassenen (sterk netwerk)?
- Soort berichten op het profiel: berichtjes over feesten of school?

Internetrisico's voor seksuele uitbuiting

Sexting:

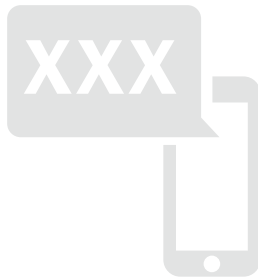
- Sexting: combinatie van 'sex' en 'texting'.
- Verzenden of ontvangen van seksueel getint beeld of tekst.
- Hoofdwerkwijze loverboys: chantage met seksueel beeld = sextortion.
- Data van 1V Jongerenpanel onder 1.466 jongeren tussen de 12 en 24 jaar (2017):
  - 1 op de 5 jongeren heeft wel eens aan sexting gedaan.
  - 30% van de jongeren heeft een verzoek tot sexting gehad.
  - Ruim de helft van de jongeren heeft sexting meegemaakt op school.

Sextortion:

- Sextortion: combinatie van 'sex' en 'extortion' (afpersing).
- Sextortion: chantage met naaktbeelden = hoofdwerkwijze loverboys.
- Dreigen beelden door te sturen naar vrienden of familie, tenzij het slachtoffer geld of meer beeldmateriaal stuurt.
- Nooit laten chanteren! Het houdt niet op! Vertel of meld het!

Grooming:

- Grooming: digitaal kinderlokken.
- Volwassenen leggen via internet contact met minderjarigen.
- Doel is (webcam)seks tot een afspraak voor seks.
- Loverboys groomen ook online om slachtoffers te ronselen.

Wanneer met een jongere over sociale media praten?

Bij binnenkomst in instelling:

- Kom er bij intakegesprek achter welke social media belangrijk zijn voor de jongere.
- Toon hier interesse in en kijk er samen naar.
- Welke vrienden heeft de jongere op social media?
- Bespreek wanneer de jongere iemand toelaat als vriend? Welke criteria hanteert de jongere?
- Heeft social media een rol gespeeld in de problematiek?

Tijdens verblijf in instelling:

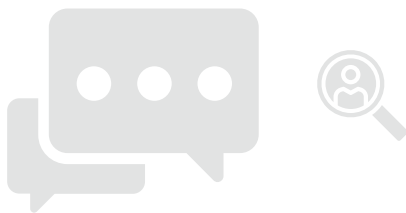
- Welke sites bezoekt de jongere als hij of zij op de computer is geweest?
- Vraag na verlot naar gesprekken op social media.
- Van social media een terugkerend thema maken.
- Hang posters op met tips voor veilig internet.
- Loop samen privacy-instellingen door:
www.helpwanted.nl/jongeren/handleidingen.
- Geef sociale media een plek in het onderwijs.
- Bespreek sociale media gebruik in gesprekken over het vermijden van risicovol gedrag bij verlot of verlaten instelling.
- Bekijk samen www.meldknop.nl.

Vragen aan jongeren voor het opbouwen van een positief online imago

1. Adviseer om zichzelf regelmatig te Googlen.
2. Welke foto's plaats je van zelf online?
3. Hoeveel informatie deel je over jezelf?
4. Wat zegt het online beeld over jou?
5. Wat zou jouw toekomstige werkgever ervan denken?
6. Zouden jouw ouders, leraren en familie het ook mogen zien?
7. Met wie deel je informatie of foto's?
8. Moet iedereen zien wat je online deelt?
9. Welke berichten of foto's Like je?
10. Wat is waardevol; 50 Likes of die ene goede vriend(in)?

Vragen aan jongeren

over normen en waarden

1. Wat is vriendschap?
2. Wanneer vertrouw je iemand?
3. Wanneer heb je verkering? Nadat je gezoend hebt, iets hebt uitgesproken of na sex?
4. Wat vind je belangrijk in een vriendje of vriendin?
5. Wie accepteer je online als vriend? Welke criteria hanteer je?
6. Hoe weet je op internet dat iemand echt diegene is die hij of zij zegt?
7. Wanneer plaats je een foto van een ander online? » **TOESTEMMING!**
8. Waar ligt jouw grens? Wat doe je wel of niet voor de webcam of camera?
9. Stuur je naaktafbeeldingen door naar anderen?
10. Wat zijn risico's van delen naaktbeelden via internet? » **CHANTAGE**

Maak duidelijk dat de potentie dat je iemand ontmoet met slechte bedoelingen online vele malen groter is.

Quiz

Jongeren online

Waar of niet waar?

1. De meeste jongeren besteden vier uur per dag aan social media.

Waar Niet waar

2. Jongens gebruiken social media meer dan meisjes.

Waar Niet waar

3. Jongeren flirten liever via de chat dan in het echt.

Waar Niet waar

1. Niet waar. De meeste jongeren besteden één tot drie uur per dag aan social media.
2. Niet waar. Meisjes brengen meer tijd door op social media dan jongens. Ook gebruiken ze vaker Instagram, Snapchat en Facebook dan jongens. Jongens gebruiken vaker YouTube.
3. Waar. Jongeren vinden het makkelijker om via de chat (zoals WhatsApp en Facebook Messenger) te laten merken dat ze iemand leuk vinden. Ook maken ze liever via de chat een afspraakje voor een date.

ANTWOORDEN

Bronnen: Love Online Toolkit, 2017 en Seks onder je 25e, Rutgers 2017.

Feiten

Jongeren en seks online

1 OP DE 8 jongeren heeft wel eens een seksfilmpje of naaktfoto van zichzelf aan iemand gestuurd.

1 OP DE 20 jongeren heeft meegemaakt dat zijn of haar naaktbeeld werd doorgestuurd. De helft van de jongens en driekwart van de meisjes vond dit vervelend.

1 OP DE 5 jongeren heeft wel eens een naaktfoto of seksfilmpje ontvangen.

1 OP DE 4 jongeren heeft wel eens een naaktfoto of seksfilmpje van een bekende gezien.

Bron: Seks onder je 25e, Rutgers 2017.

A young boy with light hair is lying on his stomach on a green lawn. He is holding a black smartphone in his right hand, showing the screen towards the camera. He is looking directly at the camera with a slight smile. The background is a blurred green lawn and some trees.

Vergeet jongens niet!

- Jongens kunnen ook slachtoffer zijn van seksuele uitbuiting.
- Financiële sextortion komt veel voor bij jongens. Zij denken met een meisje te chatten, maar dit blijken criminelen te zijn die geld van hen willen nadat een naaktbeeld is gedeeld. Adviseer hier nooit op in te gaan. Het houdt namelijk niet op. Kijk op ww.meldknop.nl voor meer informatie.
- Waarschuw jongens niet alleen voor crimineel gedrag en drugsgebruik, maar informeer hen ook over het mogelijk slachtoffer worden van jongensprostitutie of sextortion.
- Zet ook in op gewetensontwikkeling, zodat ze begrip hebben voor de negatieve consequenties voor het meisje. Laat hen bijvoorbeeld voorstellen dat zoiets bij hun zus, nichtje of vriendin gebeurt.
- Jongens moeten inzien dat ze meisjes niet helpen door klanten voor hen te regelen = mensenhandel.

Wat te doen bij vermoedens van seksuele uitbuiting?

- Breng signalen en factoren in kaart.
- Overleg met een collega of deskundige.
- Bespreek de signalen met potentieel slachtoffer.
- Weeg de verzamelde informatie en beslis welke acties nodig zijn.

Melden

Politie

- Zijn er protocollen? Wie heeft in de regio mensenhandel of loverboy portefeuille?
- Neem contact op met de wijkagent of bel in een noodsituatie 112.
- Anoniem, geen actueel gevaar: Meld Misdaad Anoniem (0800 - 7000).
- Anoniem, wel acuut gevaar: Criminele Inlichtingen Eenheid (CIE) (079 - 345 89 99).

WATCH Nederland

- Hulp voor slachtoffers van loverboys, ouders of verzorgers, familie, vrienden, hulpverleners.
- Samenwerking tussen Terre des Hommes en Fier Friesland.
- Observatie en Actie Unit:
  - Trekt meldingen na en zet eventueel privédetectives in.
  - Speurt online naar minderjarige slachtoffers, ronselende loverboys en hun klanten.
  - Draagt informatie over aan politie.
- Melden: 088 - 208 00 44 of via chat of e-mail: watchnederland.nl/melden.

Comensha

- Landelijke helpdesk en registratie slachtoffers mensenhandel.
- Helpdesk: 033 - 448 11 86 of via e-mail: info@comensha.nl.

Meer informatie

- Stappenplan handelen bij vermoedens van seksuele uitbuiting: www.nji.nl/nl/Download-NJi/Hoe-signaleer-je-slachtoffers-Stappenplan-voor-professionals.pdf.
- Tips over omgang met politie en justitie: www.nji.nl/nl/Download-NJi/Hoe-zorg-je-voor-goede-samenwerking-met-politie-en-justitie.pdf.
- Tips, informatie en melden van online problemen (pesten, seks of misbruik): www.meldknop.nl.
- Informatie over online misstanden en mogelijkheid tot chatten met de politie: www.vraaghetdepolitie.nl.
- Handleiding veiligheidsinstellingen populaire apps: www.helpwanted.nl/jongeren/handleidingen.
- Magazine voor leerlingen over sexting, grooming en veilig online: <https://onlinetouch.nl/soaaidsnederland/love-online-leerlingenmagazine#/0/>.
- Brochure 'Praten met je kind over sexting en grooming': <https://www.langlevedeliefde.nl/cms/sites/default/files/component/document/LOVE%20online%20ouderbrief%20DEF%20online.pdf>.

10 tips voor veilig gebruik van internet

1. Gebruik een wachtwoord dat moeilijk te raden is, maar makkelijk te onthouden.
2. Geef nooit je wachtwoord aan anderen, ook niet aan vrienden.
3. Gebruik een nickname op internet.
4. Geef nooit je contactgegevens aan iemand die je alleen via internet kent.
5. Spreek liever niet met iemand af die je alleen via internet kent. Als je dat wel wilt doen, vertel het dan aan iemand en spreek op een plek af waar veel andere mensen zijn.
6. Reageer niet op vervelende chatberichten, chantage of seksuele vragen, maar verwijder of blokkeer deze persoon. Praat er met iemand over of meld het via www.meldknop.nl.
7. Stuur geen hatelijke berichten of virussen naar anderen en stuur geen naaktbeelden door die je krijgt.
8. Doe niets wat je niet wilt of waar je spijt van kunt krijgen.
9. Als je iets vervals meemaakt op internet, vertel het aan iemand die je vertrouwt en kijk op www.meldknop.nl of www.vraaghetdepolitie.nl voor tips en hulp.
10. Denk goed na wat je op internet doet, want het blijft er voor altijd op staan!

Uitgave

Defence for Children - ECPAT
Coalitie tegen Seksuele kinderuitbuiting

Contact

Defence for Children - ECPAT
Postbus 11103 - 2301 EC Leiden
+31 (0)71 516 09 80
info@defenceforchildren.nl

Meldknop.nl

WATCH NEDERLAND
STOPT SEKSUITBUITING MINDERJARIGEN

COALITIE TEGEN
SEKSUELE KINDERUITBUITING

De Coalitie tegen seksuele kinderuitbuiting richt zich op het terugdringen van seksuele uitbuiting van minderjarigen en bestaat uit Terre des Hommes, Centrum tegen Kinderhandel en Mensenhandel en Defence for Children – ECPAT.